

Total number of printed pages-7

1 (Sem-1) SAN

2023

SANSKRIT

Paper : SAN-0100104

(Introduction to Sanskrit)

(संस्कृत साहित्यस्य परिचयः)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

**The figures in the margin indicate
full marks for the questions.**

UNIT-I

(Introduction to Vedic Literature)

(वैदिक साहित्यस्य परिचयः)

Marks : 20

1. Answer the following :

1×6=6

अधस्तनानाम् उत्तरं प्रदेयम् :

- (a) Which type of Vedic hymn has been considered as the source of Sanskrit drama ?

Contd.

वेदस्य वैदिकसूक्त संस्कृतनाटकस्य मूलम्?

(b) What is the other name of the Veda?

वेदस्य अपरं नाम किमस्ति?

(c) Tāṇḍya is the other name of the _____
Brāhmaṇa. (Fill in the blank)

ताण्ड्यम् इति _____ ब्राह्मणस्य अपरं नाम।
(रिक्त स्थानं पूरयतु)

(d) Who is the writer of the book, *Vedar Parichay*?

‘वेदर परिचय’ इति ग्रन्थस्य रचयिता कः?

(e) The term *Vedānta* is applied to the
following work (*Āraṇyaka/Upaniṣad*)
(Choose the correct word)

वेदान्त इति पदस्य उपयोगो भवति निम्नोल्लिखितस्य
ग्रन्थस्य प्रसङ्गे — (आरण्यकम्/उपनिषत्)

(शुद्धम् उत्तरं चिनोतु)

(f) How many Vedāṅgas are there?

वेदाङ्गानि कतिविधानि भवन्ति?

2. Write short notes on **any two** of the
following: 2×2=4

अधस्तनेषु पदद्वयविषये टिप्पणी लेखनीया :

ऋषिः, देवता, मन्त्र, निरुक्तम्।

3. Answer **any one** of the following : 10
अधस्तनेषु एकस्य उत्तरं लेखनीयम् :

(a) Write a note on Brāhmaṇa literature
with a special note on the
Śatapathabrāhmaṇa.

शतपथब्राह्मण विषये सविशेषं प्रतिपाद्य ब्राह्मणसाहित्यप्रसङ्गे
एका टिप्पणी विरचनीया।

(b) Discuss the importance of the
Bṛhadāraṇyakopaniṣad.

बृहदारण्यकोपनिषत्, इत्यस्याः महत्त्वम् आलोचनीयम्।

(c) Write an elaborative note on the
dialogue hymns of the *Rgveda*.

ऋग्वेदान्तर्गत संवादसूक्त विषये विस्तृतं व्याख्यानम् एकम्
उपस्थापयतु।

UNIT-II

(Introduction to Classical Sanskrit Literature)

(लौकिकसंस्कृतसाहित्यस्य परिचयः)

Marks : 15

4. Who is the composer of the *Nāṭyaśāstra* ?
नाट्यशास्त्रस्य प्रणेता कः ? 1
5. Answer **any two** of the following : $2 \times 2 = 4$
अधस्तनेषु प्रश्नद्वयस्य उत्तरं लेखनीयम् :
  - (a) Name two prominent dramas ascribed to Bhavabhūti.
भवभूतिविरचितरस्य प्रधान नाटकद्वयस्य नाम लेखनीयम्।
  - (b) What are the two *mahākāvyas* of Kālidāsa which are included in the group of *Pañcamahākāvya* ?
पञ्चमहाकाव्यगतं कालिदासप्रणीतं महाकाव्यद्वयं किमस्ति ?
  - (c) Name two *Sāttvikapurāṇas*.
सात्त्विकपुराणद्वयस्य नाम लिख्यताम् :

6. Write short notes on **any two** of the following : $5 \times 2 = 10$

अधोलिखितेषु सन्दर्भद्वयविषये टिप्पणी विरचनीया :

किरातार्जुनीयम्, अभिज्ञानशकुन्तलम्, रामायणस्य विषयवस्तु, गीता

UNIT-III

(Introduction to Śāstras)

(शास्त्रविषये परिचयः)

Marks : 15

7. Who is referred to by the term *Sūtrakāra* in Sanskrit grammar ? 1
संस्कृतव्याकरणे सूत्रकार इति पदं कं सूचयति ?
8. Answer **any two** of the following : $2 \times 2 = 4$
अधस्तनेषु प्रश्नद्वयस्य उत्तरं लेखनीयम् :
  - (a) Give **two** names of Sanskrit grammarians who belonged to Pāṇiniyan School of Grammar.
पाणिनीयसम्प्रदायगतस्य संस्कृतवैयाकरणद्वयस्य नाम लिखतु।

(b) Write down the names of *two* schools of Indian philosophy.

भारतीय दर्शननिष्ठं सम्प्रदायद्वयं किमस्ति।

(c) Who is the writer of the book, *Sāhityadarpaṇa* ? How many chapters are there ?

साहित्यदर्पणस्य रचयिता कः ? ग्रन्थेऽस्मिन् कतिसंख्यकाः अध्यायाः सन्ति ?

9. Write short notes on *any two* of the following : $5 \times 2 = 10$

अधस्तनेषु विषयद्वयमधिकृत्य टिप्पणी लेखनीयाः

रत्नमालाव्याकरणम्, महाभाष्यम्, चार्वाकदर्शनम्, आनन्दवर्धनः।

UNIT-IV

(Origin and Development of Sanskrit Language and Devanāgarī Lipi)

(संस्कृत भाषा तथा देवनागरी लिपिः इति द्वयस्य उत्पत्तिः विकाशश्च)

Marks : 10

10. Answer *any one* of the following : 10

अधस्तनयोः एकस्य उत्तरं लेखनीयम् :

(a) Write a note on the origin and development of the Devanāgarī script.

‘देवनागरी लिपिः’ इत्यस्य उत्पत्तिविकाश विषये टिप्पणी लिख्यताम्।

(b) Discuss the stages of the development of the Sanskrit language.

संस्कृत भाषाविकाशस्तर सन्दर्भे आलोचना करणीया।